

Mijn column nummer 375

Nazorg en circulaire economie

Tot ruim tien jaar geleden kon bij bodemsanering gekozen worden uit twee varianten. De ene variant was het verwijderen van de verontreinigende stoffen. Bij de tweede variant bleven de verontreinigende stoffen in de bodem achter, maar werden zij geïsoleerd, bijvoorbeeld door een damwand te slaan of door het grondwater permanent op te pompen en te zuiveren. Isoleren is ook mogelijk met bepaalde bouwstoffen, die zonder isolatie voor te veel verontreiniging zorgen. Ook bij stortplaatsen is lange tijd met dit principe gewerkt. Tot voor kort moest dertig jaar na aanvang van het storten de afvalberg waterdicht worden afgedekt met een folie.

Bij het isoleren worden wel voorwaarden gesteld. Als verplichting geldt het eeuwigdurend toezien op de deugdelijkheid van de isolerende voorzieningen en indien noodzakelijk het herstel daarvan. Niets aan de hand dus, zou je zo zeggen. Of toch wel?

Het controleren van in de bodem geïsoleerde stoffen is bij overheden nooit populair geweest. Het is interessanter om te bedenken hoe je een verontreiniging kunt isoleren dan om de paar maanden een grondwatermonster te moeten nemen. Vaak waren overheden vergeten om budget te regelen voor de eeuwigdurende nazorg. Tot slot zijn er voorbeelden bekend waarbij overheden vergeten zijn dat er nog moet worden gecontroleerd.

Bij de bodemsanering bestaat de tendens om te stoppen met de actieve nazorg. Onlangs belde een verontruste bewoner mij op met deze mededeling. Zij dacht dat de controlewerkzaamheden onder en rond haar huis abrupt zouden worden stopgezet. Mijn reactie was dat dit natuurlijk niet zomaar kan. Per situatie zullen eenmalig aanvullende werkzaamheden moeten worden verricht, zodanig dat het eeuwigdurende beheer niet meer noodzakelijk is.

Wat de bouwstoffen betreft kan de situatie gerust ernstig worden genoemd. Veel overheden hebben verzaakt om te registreren waar die bouwstoffen zijn gebruikt en zijn ook nog nooit toegekomen aan controlerende werkzaamheden. Ik ben benieuwd welke corrigerende maatregelen hier zullen volgen. Je zou dat als bedrijf eens moeten doen, dan waren de rapen gaar.

De aanpak bij stortplaatsen kan gerust als lichtend voorbeeld worden gepresenteerd. Op dit moment zijn proeven gaande om stortplaatsen zodanig aan te pakken dat de uitstroom van stoffen binnen enkele jaren aan de normstelling voldoet, waardoor de eeuwigdurende nazorg terecht kan komen te vervallen of in omvang kan verminderen

Hoe zou het komen dat dit zo goed gaat bij stortplaatsen, en zo slecht bij locaties met een verontreinigde bodem en bij bouwstoffen? Ik denk dat dit te maken heeft met de wetgeving waarin de financiering van de nazorg voor stortplaatsen is geregeld. Verder zijn stortplaatsen doorgaans goed zichtbaar in een overigens vlak landschap, in tegenstelling tot verontreinigde bodems en bouwstoffen in de bodem. Provincies en bedrijven studeren op dit moment overigens op een verbetering van de financiering.

De personen die het hergebruiken van steenachtige afvalstoffen in de bodem tot hun domein rekenen, zouden zich hier eens goed in moeten verdiepen. Anders wordt het nooit wat met de circulaire economie.